

[P. Munch.]

den Lod og Skæbne, at de maa forhandle med andre Partier og tidt maa give efter. Derom vil jeg sige, at naar et Ministerium har et Flertal bag sig her, som er udgaaet af et Vælgerflertal, saa har dette Ministerium selvfølgelig Ret til at føre sin Politik igennem uden at give efter; men en hvilken som helst Regering, der kun bygger paa et Mindretal i Befolkningen, vil tjene Landets Interesser bedst, hvis det forstaaer i rimeligt Omfang at give efter. Thi enhver saadan Regering er henvist til at søge sin Vej frem gennem Forhandling med andre Partier, og dette er rigtigt og naturligt. Et Mindretal indenfor Folket, selv om det er det største Mindretal, og selv om det har mangfoldige andre fortrinlige Egenskaber, har ingen Ret til at paatrykke det Flertal af Folket, der ikke er enigt med det, sin Villie. Jeg vil endda sige, at jeg vilde anse det for rigtigt, om den nuværende højtærede Regering ved mange Lejligheder havde vist større Evne til at give efter paa den rigtige Maade, større Forhandlingsvillighed og ikke i nogle Tilfælde havde benyttet sin særegne Stilling til med Trods og Stædighed at trumfe ganske urimelige Beslutninger igennem.

Dernæst vendte det ærede Medlem sig meget kritisk til de Ord, jeg havde sagt om, hvorledes det kunde ventes at gaa ved Valgene i 1930 og et muligt samlet Valg af Landstinget i 1934, og det lod jo til, at det ærede Medlem og hans Venner havde den Forventning, at man virkelig kunde opretholde det nuværende Flertal i Folketinget. Det, jeg bygger paa i min Vurdering deraf, er en ganske nøgtern Iagttagelse af Stemmebevægelsen Valg efter Valg en lang Periode igennem i Danmark. Hvis det ærede Medlem tænker paa Valget i 1926, der usægtelig var et Valg, som blev foræret Partiet Venstre og det konservative Parti, under de gunstigste Vilkaar det overhovedet var muligt at tilvejebringe for de paagældende Partiers Agitation, vil han huske, at ved dette Valg opnaaede de to Partier, mellem hvilke Forholdet er saa elskeligt, som det har fundet Udtryk gennem den ærede Ordfører Hr. Christmas Møllers Henvendelse til den højtærede Indenrigsminister i hans sidste Tale, tilsammen 654 000 Stemmer, medens Socialdemokratiet, det radikale Venstre og Retsstatspartiet havde 665 000, 11 000 Stemmer mere. Dertil kommer saa 10 000 Stemmer paa det Parti, der satte en Repræsentant for Tyskerne ind i Tinget, og 8 000 Stemmer paa andre Partier, som jeg i hvert Tilfælde ikke tror nogen vil henregne til den nuværende Regeringsmajoritet. Med andre

Ord, de to Partier havde den Gang et Mindretal af Vælgerne.

Nu kan man diskutere meget om Betydningen og Virkningen af det sidste Landstingsvalg, men det samlede Resultat af dette er jo dog, at Venstre og de Konservative tilsammen ikke stod stærkere ved Landstingsvalget, end de stod ved det nærmest foregaaende Folketingsvalg, og det ved et Landstingsvalg med en overordentlig stærk Valgdeltagelse. Jeg tror, enhver, der kender Forskellen mellem de forskellige Vælgerkredse i Danmark, vil være fuldkommen paa det rene med, at dette betyder, at saa staar man svagere mellem Folketingets Vælgere, end man stod i 1926, og der hører da ikke meget til at forudse, at naar vi kommer til Aaret 1930, vil den sociale Udvikling, som forskyder Vælgerne saaledes, at de to Partiers Betingelser for at være Flertal i det danske Vælgerfolk formindskes fra Dag til Dag, være afgørende til at flytte Flertallet.

Og naar man dernæst ser paa Landstingsvalget — ja, hvad opnaaedes der ved sidste Landstingsvalg? 3 Mandater er tvivlsomme; det ene af Mandaterne, Mandatet paa Bornholm, vilde med et Par Hundrede Vælgerstemmers Forskydning være faldet til den anden Side. Mandatet i Jylland stod kun paa ganske faa Valgmænd i en mægtig Kreds med et overordentlig stort Vælgertal, Mandatet her paa Sjælland paa et Dusin Valgmænd. Jeg tror, man tør sige, at skrøbeligere Grundlag for et Landstingsflertal end det, der i Øjeblikket findes, vil ikke kunne tænkes. Jeg føjer dertil, at der er naturligvis den Mulighed, at de særegne økonomiske Vilkaar og den Ændring af den sociale Lovgivning, som for Tiden gør sig gældende, i saadan Grad kan medføre Overførelse af nuværende Vælgere til Fattigunderstøttelse, at et betydeligt Antal Vælgere mister deres Valgret og den almindelige Valgrets Idé derigennem forfalskes i Danmark, men jeg for min Del føler mig dog overbevist om, at selv om en saadan Forskydning i nogen Grad finder Sted, og selv om der virkelig vedblivende vil være nogen her, der er villig til at tage Ansvar for det, vil dette ikke forslaa til at afgøre Karakteren af de kommende Valg. Derfor tror jeg, man fra Partiets Side vil gøre klogt i at se Sandheden i Øjnene, at regne med, at Betingelserne for en Fortsættelse i det nuværende Spor, paa det nuværende Grundlag, med en Politik af den nuværende Karakter er begrænsede indtil Foraaret 1930 og med Hensyn til Evnen til at sige nej med Virkning til Aaret 1934.

Den højtærede Indenrigsminister vendte